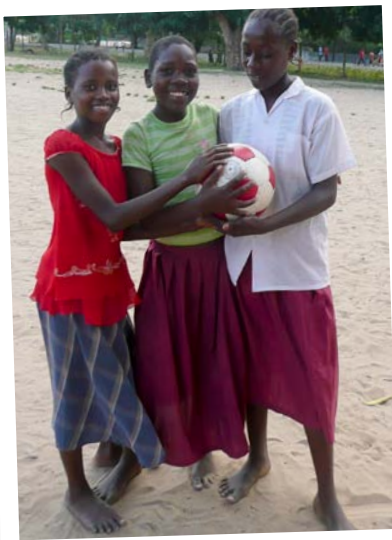

Hoe sport vrouwelijke leiders creëert in ontwikkelingslanden

VAN SPORTER NAAR LEIDER

DOOR CLEMENTINE KLIJBERG

“Give the girl a ball and she will get a new life”, zo sprak Kalyani Subramanyam, de nationale coördinator van het Goal programma in India tijdens de ‘Commission on the Status of Women’ bij de Verenigde Naties in New York. Kalyani presenteerde daar op uitnodiging van Women Win, een Nederlandse stichting die zich

inzet voor vrouwenrechten door middel van sport. Women Win's nieuwste programma *“Building Young Women's Leadership through Sport”* gaat specifiek in op de rol die sportprogramma's kunnen spelen in het ontwikkelen van leiderschap- en managementkwaliteiten bij meisjes in ontwikkelingslanden. Wat kunnen we leren van de programma's daar over het cultiveren van leiderschap in meisjes hier?

Winnie is voetbalcoach bij de organisatie Vijana Amani Pamoja (VAP). Ze werkt met meisjesteams in de sloppenwijken van Nairobi, Kenia. Als ze na haar middelbare school periode kennismakt met de organisatie VAP is ze nog zeer terughoudend over sport. Echter, al snel ziet ze wat het sportprogramma bereikt bij de meisjes, en in hun omgeving. Zelf zegt ze hierover: *“I came to learn that soccer is a universal language. People from different background, put*

aside their differences and come together for a common goal: to cheer for their team.”

VAP combineert hun sporttrainingen met sessies op het gebied van sociale vaardigheden. Deze combinatie is succesvol gebleken in het opbouwen van het zelfvertrouwen van de meisjes, en het uitbreiden van hun kennis op het gebied van hun rechten en van seksuele en reproductieve gezondheid (waaronder HIV/Aids voorlichting). Winnie

vertelt: *“My life has changed, I've gained the strength to overcome any challenge that may come my way, I'm more confident in myself. As the sun rises and sets I become stronger and give thanks, knowing that I have come a long way to get to where I am today. I'm proud of myself knowing that each passing day I am making a difference in my own little way”.*

Women Win

VAP is één van de 24 lokale partners van Women Win. Women Win is opgericht in 2007 en gebruikt sport als strategie om de (rechts)positie van meisjes en vrouwen te versterken en verbeteren. Momenteel ondersteunt de stichting organisaties in 14 landen, verspreid over Afrika, Zuid-Azië en Latijns-Amerika. Daarnaast doet Women Win ook onderzoek, bijvoorbeeld naar de rol van sport in conflictsituaties.

Het *‘Building Young Women's Leadership through Sport’* programma van Women Win focust op het cultiveren van leiderschap bij meisjes en jonge vrouwen. Women Win is overtuigd dat door leiderschap vroeg te cultiveren, dit later tot meer vrouwen in leiderschapsposities zal leiden. In Amerika is hier specifiek onderzoek naar gedaan. Title IX, de wetgeving die ervoor zorgde dat de investering in vrouwensport gelijk moet zijn aan de investering in mannensport binnen Amerikaanse colleges, werd in 1972 ingevoerd. Een onderzoek naar de effecten van deze wetgeving geeft aan dat 82% van vrouwelijke managers georganiseerde sport heeft gespeeld; dit is 20% meer dan binnen de rest van de bevolking¹.

Met dit programma past Women Win dit gegeven ook in ontwikkelingslanden toe. Het programma heeft vier specifieke onderdelen die allen bijdragen aan de leiderschap van de meisjes:

- De lokale organisaties die onderdeel zijn van dit programma gebruiken een curriculum dat sport en leiderschapskwaliteiten combineert. Zo wordt zelfvertrouwen, discipline en kracht gebouwd. Tevens worden de meisjes aangemoedigd om

“GEEF EEN MEISJE DE MOGELIJKHEID OM TE SPORTEN, EN ZE KRIJGT EEN KANS OM EEN LEIDER TE WORDEN”

samen te werken en verantwoordelijkheid te nemen.

- De lokale organisaties organiseren toernooien en voorlichting voor de mensen in de omgeving van het sportprogramma; dit zijn zowel de ouders, als de broers en zussen, burens en leraren van de meisjes. Het is belangrijk dat leiderschapskwaliteiten niet alleen worden gecultiveerd bij de meisjes zelf, maar dat ook hun directe omgeving hen hierin steunt. Daartoe worden deze groepen dan ook direct bij het programma betrokken.
- Er worden bewust leiderschapskansen gecreëerd voor de meisjes in de programma's, zoals aanvoerder, scheidsrechter, maar ook EHBO'er, sociale media verantwoordelijke en organisator van toernooien.
- Onderzoek laat zien dat het belangrijk is voor meisjes om een rolmodel te hebben, dat een voorbeeld voor ze is en

van wie ze kunnen leren. Daarom zullen enkele meisjes worden gekoppeld aan Nederlandse rolmodellen, die als mentor zullen dienen. Vervolgens kunnen deze meisjes een mentor zijn voor hun jongere teamgenoten.

De acht lokale organisaties die deelnemen aan dit programma geven ieder hun eigen invulling aan deze aspecten, al naar gelang de lokale situatie en context.

De Naz Foundation in India, de organisatie waar Kalyani voor werkt, gebruikt bijvoorbeeld 'peer coaches' in haar sportprogramma. Zodra meisjes het curriculum hebben afgerond, kunnen zij zich opgeven om als coach hetzelfde curriculum aan de jongere meisjes te geven. Als ze daar interesse in hebben, krijgen ze specifieke coaching training om hen voor te bereiden op die rol. Kalyani geeft aan dat het model

goed werkt, omdat het de meisjes rolmodellen biedt in hun directe omgeving. Tegelijkertijd worden leiderschapsrollen gecreëerd voor de meisjes die het curriculum reeds hebben afgerond.

MIFUMI, een organisatie in Oeganda die karate inzet om meisjes weerbaarder te maken, heeft vaak te maken met initiële terughoudendheid van de omgeving van de meisjes. Veel ouders en leraren vinden karate een sport voor jongens, en zien niet in wat de voordelen voor meisjes zijn. Het programma is nu enkele jaren oud en scholen rapporteren inmiddels dat ze de meisjes ook op school zien veranderen. Velen hebben veel meer zelfvertrouwen gekregen, en worden bijvoorbeeld verkozen tot klasseleider. Dit heeft de opinie van de omgeving, zowel ten opzichte van het sportprogramma als ten opzichte van de meisjes zelf, erg veranderd.

Door op deze manier leiderschap te cultiveren in meisjes van jonge leeftijd, krijgen ze de kans om ook leiders te worden in hun latere leven. Over enkele jaren hoopt Women Win soortgelijke resultaten als in Amerika zijn bereikt te kunnen rapporteren in ontwikkelingslanden.

“Give the girl a ball and she will get a new life.” Geef een meisje de mogelijkheid om te sporten, en ze krijgt een kans om een leider te worden. ●

Voor meer informatie:

Over Women Win:
www.womenwin.org
guide.womenwin.org
www.goalprogramme.org
 Over de Naz Foundation:
www.nazindia.org
 Over VAP:
www.globalgiving.co.uk/projects/help-fight-aids-in-africa/
 Over MIFUMI:
www.mifumi.org

TIPS VAN DAAR VOOR SPORTCLUBS HIER:

- Begrijp de specifieke uitdagingen waar meisjes mee geconfronteerd worden, en adresseer deze. Denk bijvoorbeeld aan veiligheid bij het reizen van/naar sportclub, culturele barrières, gebrek aan rolmodellen, body image/sportkleden en schoon sanitair.
- Maak leiderschapsposities beschikbaar voor meisjes van jongs af aan, en voor vrouwen op latere leeftijd.
- Onderken de rol die sportclubs hebben in hun omgeving; werk met scholen, buurtorganisaties, gemeentes om ook op andere vlakken leiderschap te cultiveren.
- Onderken de rol die sport kan spelen in het ontwikkelen van sociale vaardigheden bij de jeugd; de trainer en coach van een team kunnen een belangrijke rol spelen in de opvoeding van een kind.

.....

Clementine Klijberg is als Major grants manager bij Women Win verantwoordelijk voor het management van het 'Building Young Women's Leadership through Sport' programma. Ze is bereikbaar op c.klijberg@womenwin.org en 020-2217741.

.....

1 <http://management.fortune.cnn.com/2012/09/26/women-leadership-and-sports-looking-back-on-london-2012/>